

polja

diver-

genti

КОНТРА ДИВЕРГЕНТИ ДИВЕРГЕНТИ УМЕТНОСТ ВУЛГАРНИ МОДУЛ ДИВЕРГЕНТИ

Pre nego što počnemo ovako: jedan izvod iz MODULA; jedan mali MODULČIĆ koga do sada nismo ni primetili otkrio nam je da svaki član našeg kružoka radi 25 sati 14 sekundi u toku dana.

Šta mislite, uopšte, nismo ni primetili...

Uvukao se među nas.

Treba dodati izvesne prapočetak, sa žuborenjima raznim.

počok, kloč, kloč, puć, puć, kloč, kloč, puć, puć...

Žubori žubor, žubori, žub, žub, žub, žub...

Dobro,

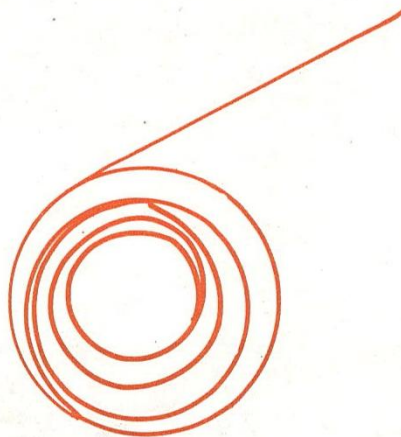
Cvrkufanje i te stvari.

Nije to važno, nećemo trčati za tim.

San u Božićnu noć:

Kaže: na velikom fravnom prostanstvu gomila ljudi skoncentrisanih oko zabeleženog kruga, prečnika pola metra. Čeka se i svakog trenutka treba da počne kretanje. U dubinu zemlje. Čuju se glasovi na dubini od trista metara. Imam utisak da je postojao nekakav raspisan konkurs u kome sam izabran za jednog od onih koji će osvajati zemljinu dubinu krugom fiksiranu. Mnogi su otpali. Sećam se kao po danu bilo je prolećne jutro na Sveti Todor, mnogi su ratnici odbijeni pa su se radi toga komešali. Slušam glasove, to je u vazduhu, sam vazduh to objašnjava. Ima se utisak kolektivne senzacije kao pred neviđenim događajem, kao pred otvaranjem nove ere, kao nekada što se gomila okupljala da bi posmatrala prvo letenje čoveka, ili senzacija vrste kretanja čoveka na Mesec. Čujem glasove, podiđe me jeza, kažu između sebe „oni se neće živi vratiti“. Osećam viziju predstojećeg događaja.

Na nešto se čeka. Na početak. Tu oko kruga stoji jedan radnik sa nekakvom običnom mašinom za dubljenje zemlje. Naše kretanje biće u totalnom mraku u malom stešnjenom prostoru koji sami budemo izdubili. Čujem, osećam da gomila prati i čeka. Ona pesimistički elektriše prostor, mnogi se kolebaju, mene takođe nagrizava sumnja, strah, klica smrti raste. Džoni, slikar koji je takođe izabran, beži, udaljava se od gomile.

Ja ponavljam svoju smelost jer osećam glasove i strukturu gomile, oni imaju utisak i izgrađeno ubeđenje o mojoj smelosti. Ostajem. Imam još vremena da pobegnem. Sramota, sramota da bežim. Pa treba ostati. Oko mene se obavija mrak, steže me. A uvek je malo prostora za mene simbol teskobe i smrti. A zašto bih ja morao da tuđe glasove uzimam ozbiljno? Hrvem se sa sobom i dušom, ne interesuje me gomila. Znam svoju putanju.

Eto ga moj san.

To je možda interesantno, taj pra početak kruga, milioni tačaka, jedna za drugom.

To obavezno.

I sa matematičke strane.

Ulazi sve što pričamo.

Ja zamišljam ovako: Banja, ali ne onako, već vidiš onako ispod snega, topla voda isparava. Da se napravi fotografija kako mi na uzvuru pijemo vodu i lečimo se. Mi od banje pravimo neku vrstu duhovne oaze.

Sve ovo što pričamo neka uđe u modul bez korekcije. Recimo, jednom sam zapisao: da li je odlazak na mesec odlazak na gore il na dole?

Tačno!

To se ne da odrediti. Mi smo prava i sada... tu, što mora da tamo bude minus a ovde plus. To je jednostavni put u neizvesnost.

Mene ovo naše vreme podseća na ono vreme posle Prvog Svetskog rata, pa džez, dadaizam, ludovanje, pomeranja u svetu, i trideset strana o tome kako tonemo u zemlju. Fizičko uronjavanje, gubljenje.

Memento, memento...

Tip, tip, tip, tip... pisaća mašina.

Počeli smo da govorimo o bagremu. Bagrem je moja inspiracija. Osećam zvuk, odakle to, šta je to? Kakva je to stuktura. Još ranije sam razmišljao o spoju umetnosti, umetnost je bez granica, uzeti na primer reč: sinteza.

Ovo je čivna stvar: neka vrsta sinteze, ona ide iz raznih vremena iz čudne perspektive.

Počeli smo od jednog banalnog detalja, neka vrsta igre. U blizini radnici igraju loptu, jure oni po blatu i odjednom cela slika dobi besmisao. Prođe jedan čovek. Proleći jedna čavka, zvuk. Prođe dečak.

I evo me mnogo dočnije kako slušam japansku muziku na šesnaest žica. Muški glas zavija. Proleće. Voda se provlači kroz žice. Zvuci kreću u spirilama. Reka veličanstveno čuti. Toliko lepog! Kako je moguće izići iz Sunčevog prostora? Sunčeva svetlost je savršenstvo, oči su je tako prirodno primile, da li je svetlost Sunca stvorila oči? Proleće pre vremena Nebo je čisto plavo. Svetlost Sunca prostrla je vidljivost po površini reke. Na obali jedan pecač. Dva posmatrača navaljeni na drvo. Zvuk aeroplana. Uopšte ovog dana svi zvuci imaju bistriinu i određenost.

Opet aeroplan. Veoma snažno. Vidim, to je bio helikopter. Čudno da ga nisam primećio. Ja najviše volim helikopter. Podseća me na vilinskog konjica. Felini je u čudesnom filmu „Sladak život“ na samom njegovom početku pustio helikopter. Iznad Rima, leti, zvrji. Miša mi reče da je neko kuće dotrčalo. Ono se izgubi iza kuće. Prođe jedan čovek i dva deteta. I kažem, helikopter je najlepší gvozdeni insekt. Na filmskom platnu zvrji. Okreće se prema nama. Na bagremu pet svraka. Njihova tela su veoma nalik na helikopter. Šareno telo iz dve boje. Crna i bela. Zbijeno je u oblik lopte a pozadi dugačak, naglašeno dugačak rep. Mišo, da prebrojimo stvari oko nas pa idemo. Tri svrake na vrhu bagrema. Jedna čavka na nebu. Vrabac. Zvuci pojedinačni, senke od drveća, i naše dve senke. Otac i dete. Zvuk helikoptera. Sunce. Boje.

Danas se na prozi mnogo manje radi. Roman je iščezao, ili se sapleo, izvini, samo da zapišem. Miša zvrji. Priča. Podseća na helikopter. Njukastl. Izložba slika. Izadosmo iz tvrdave. Na mostu, reka ljudi. Sa druge strane prolazi starčić sa štapom. Kao da ga je Maksim Gorki pustio iz knjige. Vidi onog sa paprikom, kao da ga je Sagal poslao sa slike.

Momenat, dragi naš čitatelju, nemoj nam uzeti za zlo ako pročitavši ovo nađeš za shodno da nas opsuješ i kažeš kako si izgubilo dragoceno vreme. Ali dozvoli da i ja primećim, kako ti dragi čitaocu, istovremeno i poštovanjan dostojan, mnogo više vremena gubiš gledajući u prazan televizor, pust kao ogledalo, i kao što reče Gogolj mladi praznu slamu. Ja se samo šalim, i opet se iznova samo šalim.

Šta misliš o ljubavi? Ništa ne mislim, odgovara konobarka, nisam nikada ni mislila. Koliko dece imaš? Jedno. Samo jedno? Samo jedno iz šale. Moram da upalim drugu silajlicu i da malo predahne ritam. Divergenti, divergenti, divergenti! Eeeee, divergenti, može. Slažete li se? Di-vergenti. Jedna ruka opisuje krug, opisuje, opisuje, u jednom trenutku su se paralizovali, nastupio je šok, šlog, ruka je otkinuta, ne crta više krug već pravu koju divergira od kruga.

To je najnormalnija funkcija jednog kretanja. Savršenstvu se teži uvek, sve jedno želeo ti ili ne. Divergencija: Razilaženje, udaljavanje jednog od drugog. Odstupanje, udaljavanje.

Recimo, ti plačeš negde gde si najsrećniji. Smeješ se gde je najtragičnije.

Mi postavljamo sebi zahteve i odmah ostvarujemo „to nešto“. D, kao duh, i kao duša, i kao dubina, kao disanje, kao deda, kao dud,

Govorimo o krajnjoj pušanji kod Prusta ili kod Dostojevskog. I sada kada se stigne negde do kraja gde samo možeš glavom da udariš o zid, da poludiš ili tako dalje, oni pribegavaju humoru. A šta je to, nego dolazak do krajnosti, dolazak do savršenstva. Do perfidnosti onoga čemu težiš. Oni teže jednoj krajnosti, jednoj totalnoj dubini, zato što ih ona vodi, zato što ih put sreće usmerava. Po meni je to blizu savršenstva. Ali doseći tako nešto, znači zaista udariti glavom o zid. Ako se ukočiš ispred zida i recimo kao što Prust radi, napravi u tom trenu humor, onda on ne zakorači u ono što bi bilo totalno savršenstvo već se zaustavio i napravio nesavršenstvo, a to je jako blizu savršen-

stva, taj humor, to što nije mogao, ta nemoć, taj humor je kod njega u stvari nemoć. Nemoć da se dalje korača. Šta mislite hoćemo li mi jednom doći tamo iza tog zida? Ili, da li stalno dolazimo do „toga“?

Pa obavezno.

Smeh.

Videći svuda. Strukture, materije, nabaviti materijal bilo koje vrste. Karton od ambalaže. Sve vrste kartona. Crna hartija, crvena, providna, videći svuda, poseili fabriku hartije, Prodavnicu hartije, pitati može li se napraviti jedna ploča od hartije koja je jedan proces u proizvodnji videći plastične ploče, listovi.

Napraviti gumene ploče, pronaći trske i fine oblike, kupiti na otpadu klozetske šolje pa ih izrezati u tanke listiće. Prikupiti razna perca, od gavrana, svrake, vrapca. Ispitati mogućnost da se preparirana ptica stavi.

Glavu jagnjeta, ispitati mogućnost stakla, kora bukve. Pedeset tankih limenih pločica. Lim. Leptiri, leptiri... Mi ne težimo ideologiji u umetnosti.

Mnogi karakteristični ljudi u istoriji vođeni prastarim MODULOM takode su zalazili i pokušavali da zađu iza „zida“. Prust je išao za svojim savršenstvom zato što je vođen svojim MODULOM. Ali ipak oni su stvarali starim oprobanim sredstvima, hartijom na primer, hartija je izazov, ta belina... Eto to je već materija, to je već jedan mikron MODULA DIVERGENTI. Radi se o materiji koju smo spomenuli.

Kada već govorimo o Prustu, a govorimo zbog toga što je on po meni jedan ubedljiv MODUL, koji je onaj mikron MODULA DIVERGENTI. Ali on je ostvario svoj MODUL, to je njegov modul. Ovo je fantastično MODUL DIVERGENTI. Ne postoji plakat, ne postoji skulptura, ne postoji slikarstvo ni reči to je principijelno. Kompromisa nema. Na televiziji na radiju najavili otvaranje nove umetnosti, svirače violina najtanje i truba biće toliko tuge i lepote, istinske lepote. Ovde se brutalno gazi, ruši se, čak i preko duše ali ostavlja mesto kao DIVERGENCIJA, ostavlja mesto svemu, u stalnom je umnožavanju. Umnožava stvari a razdvaja se. Znači jedno totalno razdvajanje od klasičnog. Da se nikada više ne ponovi. MODUL se nikada više neće zaustaviti. MODUL DIVERGENTI je jedna nova govorna forma. DIVERGENTA je u stvari, egzistirala još odavno. Hartija, četkice, pak papir, beli hrapav, žuti i drugi, akvarel hartija, sveska, blok, može se crtati na dobro prepariranom platnu, na zidu, asfaltu i drvenoj ploči. Može se svuda crtati, jer ako slika na platnu i drvetu, znak je da se može i crtati. Sve je kod umetnika večnost. Odatle, svaki pokret nameran. Nenamernan je pokret crtača. Ili tačnije: kretanje.

Prema tome može se crtati uljanom četkom sa rastvorom uljanih boja. Kretanje duha kroz prostor jeste za crtača crtež. Šta je DIVERGENTA nego kretanje duha kroz prostor. MODUL postoji u vremenu, postoji kao njegov mikro klimaks. Ne postoji kao kič. Stoji moćno. Tragovi kretanja brodova, čamaca, pušanje, strele, zatezanje šipke, žive šilbjike, tragovi na pesku, južni vešar, topljenje snega, svetlosno kretanje, vidite, mi ne moramo da postojimo, ali to postoji! Oduvek su me magijski trenuci opčinjavali. Ili sam ih sam prizivao: intimnost lepote. Svestan sam energije koju ću svesno zapaliti i time izazvali prostor magije. Reč je za mene bila takode moguća sudbina. Slovo R R R R R R R R R R

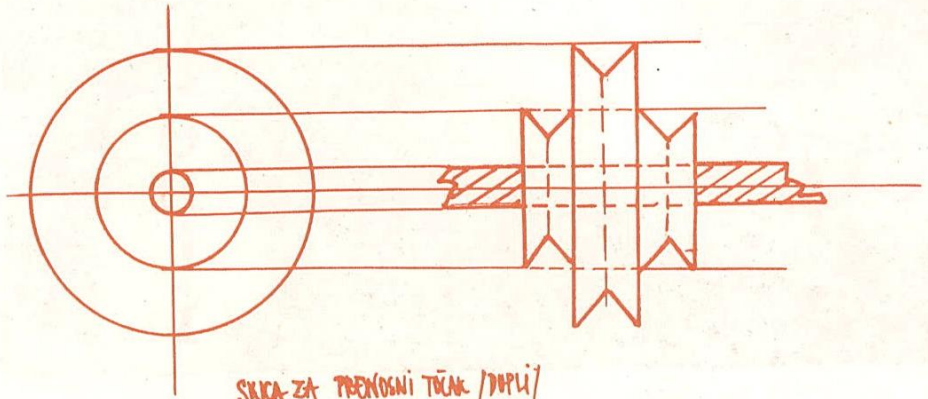
rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr
i ostale reči. Pronaći ih. Jeremija. Sopsvenu veru u čistotu moje ličnosti. Stvaranje prostora kroz dečinjstvo. Obrtanje oko sebe. Ritual čišćenja od zlih misli, osećanja. Od prljavih prostora, zlih ljudi, glupih ljudi, od gramzivih ljudi, nehumanih, ne vezanih za ideju. Dečko ŠUSUMIGA koji proždire zelenu žabu nije nesimpatičan, naprotiv, svaka vrsta opsesije fascinira, nalazi jedan poseban omadžijani prostor. Moje scensko predstavljanje zvāće se KONTRA DIVERGENTI. Šta mislite? KONTRA DIVERGENTI, kako? U vremenu, mi stalno dolazimo do novih postavki, Da, da, može. Mi negiramo samim stvaranjem. To može. Kasijus Klej, šampion: u ringu moje telo govori umesto mene, sada kada mi ne daju da se borim moram glasno da govorim šta mislim. Od postanka sveta ljudi su morali da se bore za svoje ideale. Ja sam sve

Skica za žbun

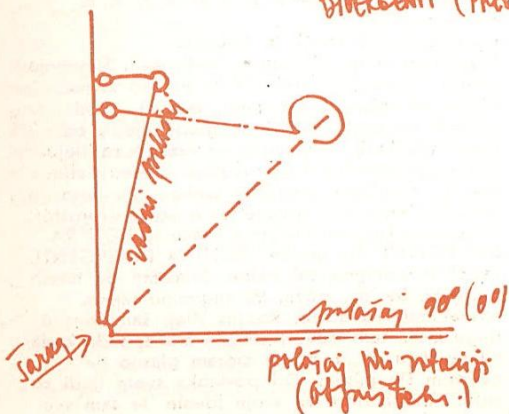
Pomislite jednu napravu
mekanici za zadržavanje, koji
je delimično predstavljen
ovde na crti, ali Divergenti
ostvarujemo život i delanje
žbuna Divergenti.

Na jednoj strani osloni
ulazi se kao Nadstolje
latica, lošava, granica
na koje su postavljene
vreme strukture iz
prijestolnog država
Divergenti.

U neprestanoj strukturi
celes žbuna s' vremena
na vreme odvaja se
losh pro losh, pada
pro njom od 90° i
nastupa da se osiri.
Na lošavima su, najviše,
svetina, oškarstvo,
vapareto.

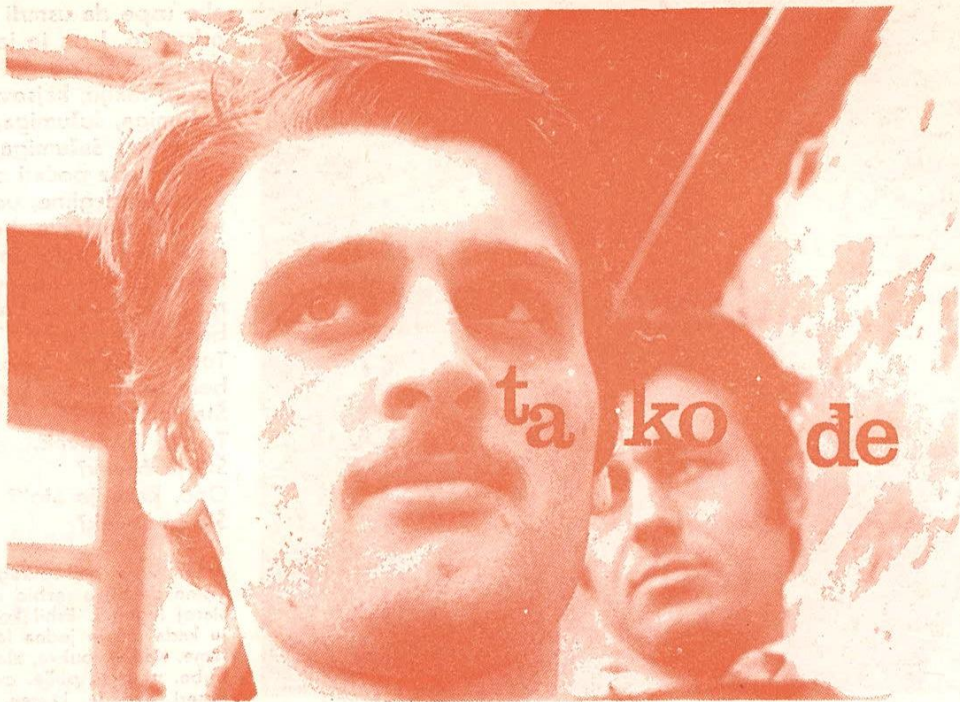
SKICA ZA ŽBUNJE
DIVERGENTI (PREDRA)

žrtvovao za ono što volim. Znači KONTRA
DIVERGENTI. Može. Mi smo kontrapunkt sami
sebi. Normalno. Jeste. Ne postoji ništa što se
ne bi moglo negirati, a samim tim ni mi nismo
apsoluti. Da li je opravdano da i dalje nosimo
brkove? Sada odjednom kostimirani a ovamo
brkovi, pa radi se o DIVERGENTI koja je u
neprestanoj progresiji. Pa i brkovi rastu.
Traganje u prapočecima početaka. MODUL je
prilagodljiv u svom svom bezvremenstvu. I sama
pomisao na krug je zemaljska pomisao, mada
takvi oblici postoje u svemiru. Negde u ILINI
PADINI crne se kukuruži. Otac i majka kopaju.
Dok ja ležim u senci kukuruza okrenut nebu
pratim jedva primetno lelujanje kukuruzovog
lista, zelenog i oštrog poput japanskog mača.
Kroz površinu dugačkog lista protežu se vlakna
oštro i divlje, list se jedva kreće pa odjednom
zašušti ali to tako kao da se prividna blagost
povećarca u dodiru sa zelenom oštrinom lista
pretvara u nevidljivu divlju mačku. I opet tišina.
Oca i majku ne vidim u zelenom kukuruzovom
moru. Misao opijena, luta u divljem i nežnom
kretanju lista. I čujem kako motike muvaju oko
kukuruzovih stabljika. Otac i majka vraćaju se.
Ponovo iščeznu u redovima bujne njive. Posle
toga u vrelo podne dođoše oni kod mene i
ručali smo tada divlje, slatko, ima nečeg
nedokučivog u želji da reč prožme suštinu tuge
ili lepote. Ona se nije rodila sada kao sudar
asocijacije ili sećanje, već je postojala. Sećam se
te beskrajne pustoši koja je lebdela u svom
neminovnom postojanju. Ne može se reći da
sam bio u tragičnom trenutku izgubljen ili u
dramatičnoj sekvenci, jednostavno to je bila
istina prirode, kao trenutak ili večnost u
kosmosu...

Mogu ovako da kažem: obuzima me tuga jer
sebe vidim kao dečaka od nekoliko godina
izgubljenog ili utopljenog u beskrajnu pustoši
Sunca, dok roditelji kopaju, prevrću zemlju,
neobuzdanu pustoš. A danas priroda menja lice.
Ogromne arhitekture, velika pomeranja ljudi i
kretanje. Moja misao je porasla jer sam prešao
trideset godina i mnogo više video.
Jednog dana dozvao ju je Rembrant iz
kuhinje i
zapovedio: „Svuci se, sedi tamo naga i ne miči
se“, ti si moj model. Slikao ju je prvo kao

ta ko de

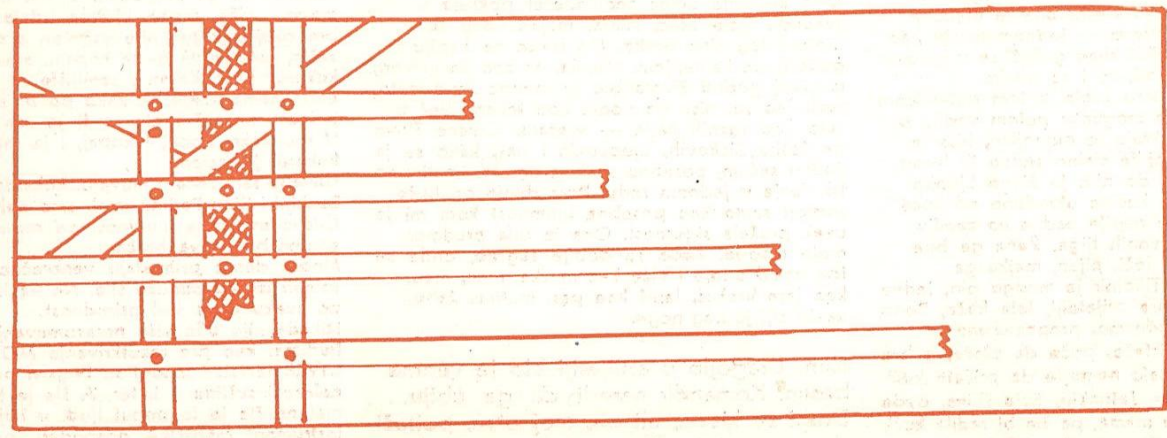
ŠKOLA ZA
UNIVERZALNO
REŠEVANJE
(NOVAJ OSOJINA)

POJJE DIVERGENTI

Spec: 01P.
R = 7cm $\lambda = 4$ cm.

n. d. m. 11 m.

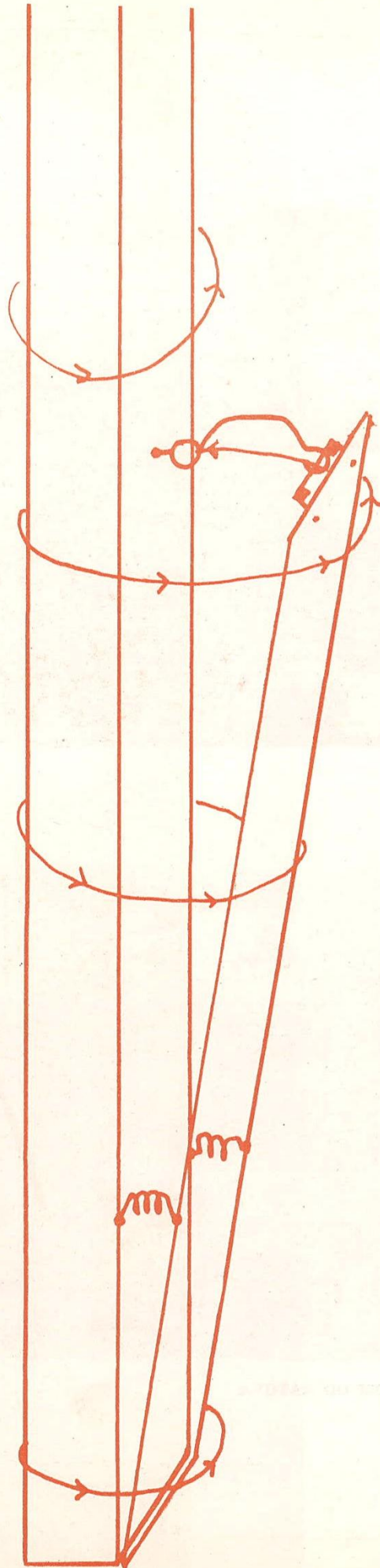
n. d. m. 3.1 m.

1, TODORE

ovo psihološko utvrđivanje. Molim da se
eti da je kod najniže tačke, a i kod logosa,
rebna radikalna promena, mi smo ti koji
no iz Evrope izbaciti one koji pretenduju i
reduju ka najvišim ciljevima. Kada govorimo
DIVERGENCIJI onda to nije fikcija, mi se
azimo u samoj krajnosti kada kažemo on
reduje od prošlog ka budućem.
derna legenda. Ovi tekstovi danas imaju
esnu patinu. Nisu sve žive stvari lako
atljive, to je aksiom.
komerna učenost ima ponekad u sebi nešto
rtvljujuće. Učenost je materijal kome mnogi
u dorasli. U prilog ispovesti, reč je o onim
gim ljudima, koje ću matematički nabrojati i
e ja uzimam kao suviše u svojoj učenosti.
čam u ime prakse i iskustva, znači u ime
lenog. Najteži dani moga života bili su onda
e se nevinost intelekta sudarila sa nehumanim.
objašnjavam kontakt. Razmišljam. Pre svih
stojevski. Van Gog, pa Sezan, Pikaso, to je
pučavanje prirode, anatomija u traženju istine.
žem: koliko je samo skromnosti u tih velikih
di?! Van Gogov genije, mogao je da otmisli
ljake koji su daleko od toga da bi s njima
ogli diskutovati o umetnosti, dok jedna
mozvana učenost, učenost Medijale, konkretno,
meće se nepobitno svojim parolama, ono što
je ostalo od njihove moći to je njihova
dljivost na sve i svakoga. Neću više ni da
vorim o istini, izabraću ono što je veličina, a
stoga što je njihova parola veličina. A oni
o da ne idu za svojom umetnošću da bi je
pravdali, već je veličina predvodi. Hteo sam
či, ja sam na strani Van Goga, simbolično
čeno. Njihova gadljivost i njihova parola jeste
svik nemoći, pa kada ih razgolitimo do kraja
pada da je opsesija straha nesvesno zaplivala
njihovim životima. Dakle, strah je doveo do
epotentnosti koji je skrio istinu, te omogućila
volarenje. Govorim o životarenju u domenu
netnosti. Ne govorim o strahu Van Gogovom,
ne upoređujem ga sa njihovim, to je već nešto
rugo, ne govorimo više o takvoj učenosti,
reciznije o njihovom intelektu, i o njihovom
ozrazovanju, jer on ne postoji iz dva razloga,
dan je zbog neopredmetljenosti koji bi bio
svim dovoljan za naš razgovor, a drugi je u
ihovoj teoriji koja ilustrira predmet.

oče sam sa ubeđenjem da ti ljudi
emaju sposobnost za divljenje, ako se
oznaje da oni vole Vermera i Leonarda,
a čak i Dostojevskog, pod čijim se
uidom i kupam konkretno to još ne
nači istinu jer ona je jako daleko od
jih.
rhka je i trula i suviše u svom
amračanju.

НА КЛОЗЕТУ
ЈЕДАН ШАРЕН
УВЕТИК
УМЕТНОСТ
БУЛГАРИИ

~~ТЕКСТ~~
ГАЛЕРИЈА
ЗИСТА
РАСКОШНА
КАО НА УКРЕ
У СЕЛУ
А У ДНУ ГАЛЕРИЈЕ
КЛОЗЕТ ТЕКСТ
„НУЖНИК“

ОКРЕСЕН У БЕЛО
ИВИЦЕ ВИОЛЕТ

И ПРЕД СТОЛИЦЕ
ЗА ВИОЛИНИСТЕ
ВИШЕ ВИОЛИНА
СВИРАЈУ СТАРУ
ГРАДСКУ У РАКУ
ЗОРУ КРАЈ СВИТЕ
ДАН "И ЈЕДАН
СЕБАНКУ ПЕБАНКУ
МИЛИ ДО
ДУПЕТА

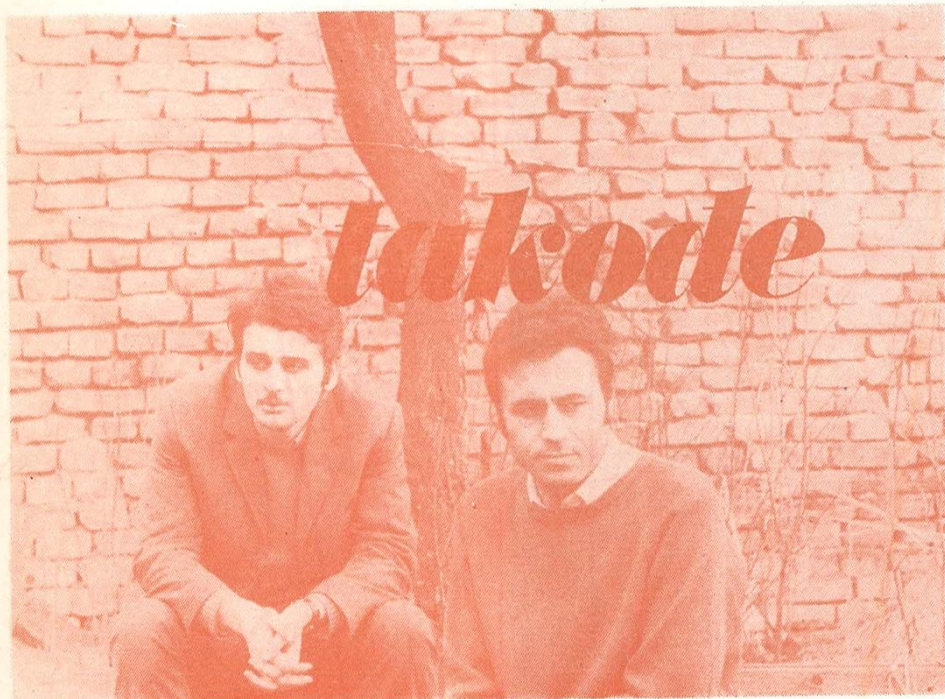
~~ТЕКСТ~~
ОТВАРА ИЗЛОЖБУ
(НЕКО)
ГОВОРЕКИ О ЗНАЧАЈУ
И ПОРЕКЛУ ИЗЛОЖБНОГ
ОБЈЕКТА.
ПРЕТХОДНО МУЗИКАЛНИ
ДОДАТАК.
УВОДНИК ПРОГЛАШАВА
ВА ОБЈЕКАТ ~~КАО~~
УПОТРЕБИЛИМ ЗА
ТРАЖОСТ И ОТВАРА ГЛ.
~~НА ПИШЕМО~~
ИЗ НУЖНИКА ИЗ-
ЛАЗИ ДИЖУЛИ СЕ
МИЛТ - ГОВЕДО
НЕПОЗНАТО МИЧЕ
КАО ДОКЪЗ И ПРЕТЕРА
ЈЕДНО МОГУЋЕ УМ-
ЕТНОСТИ
И КАЖЕ:
"СЕБЕЛМ"

МИ ТВОРИМО КЛОЗЕТ
ПОД НОВЕ УМЕТНОСТИ
ПРИЛАЗИМО И
ПОТПУЈЕМО СЕ
КРЕЊИМА НА НУЖНИК
ПИШЕМО
А ФОВИЗИМЕ.

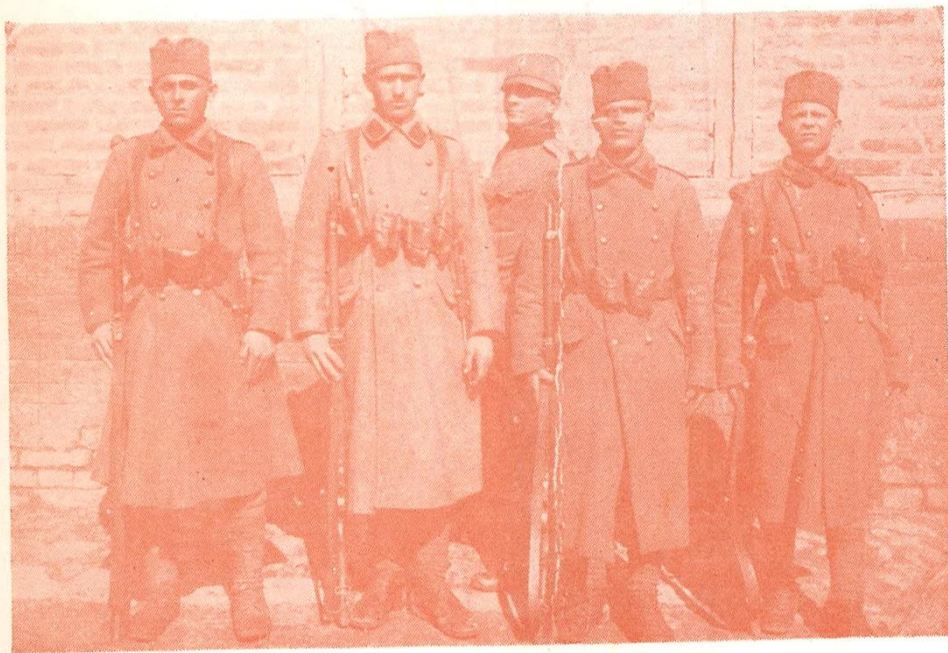
А ИТО БЕЧЕ У
БЕЛОМ (НАЗЕДИМНИ)
КАО НА ОБЈЕКТИВЕ -
БОЈ СМЕНИ У ВИДУ
БАЛЦЕРА ИГРАЈУ
ОКО НУЖНИКА
ВЕСЕЛО И ПОЧЕКИ
ИТЕХ НАПРАВЕ
СКАКУКУ.

~~ПИШЕ~~
~~МИШЕ~~
УВОДНИК
У НУЖНИКА
КОСЕЛКАНЕ
НОВИЧЕ
ИЗЛОЖБА
ПРАВО
ВРЕМЕ

od neprisustva spontanog i trajnog, po ambiciji da idu sa vremenom i ispred njega, jer shvataju da je tu ključ novom i Kosmičkom, uzimaju, elemente: točak, sat, rakete, mašine, pa ih nakalemljuju na platno. A zatim zbog prisustva atomskog razaranja i raspadanja, koje prouzrokuju čestice figure se na silici raspadaju i trule, u zagušljivom prostoru. Jednog dana bićemo svi takvi, raspadnuti, znači u ime takvog jednog saznanja nekome je dozvoljeno da pravi slike. Oni imaju i svoje uzore, kako su ih nazvali bogovima, Leonardo, Vermer, Dostojevski i drugi. Od svojih, bogova prave kalendar, novo oficanje vremena. Tako sam izdvojio dve njihove specifičnosti a to stoga da bi prvu grupu spoznaje proglasio elementarnom ilustracijom, u vremenu novom, i drugu grupu činjenica bogorodenje Medijale, proglasio ilustracijom uzora, neprisustvo ljubavi i nerazumevanje tih bogova. A sve je to kod njih sagrađeno, naivno i slepo, i ostaju samo činjenice, uzimaju elemente stvarnosti, mašinizaciju i time ih svest o doslednosti umiruje. Vidite, mi smo kosmologija, i tradicija znači istorija, nama nije strana, ona, je sinteza, tako je tradicija i apokalipsa novog vremena našla svoj definitivni izraz u stvaranju Medijale. Još nešto u prilog ispovesti. Pod visokim Šidskim hrastovima na mokroj travi jedne jesenje noći, sačekao sam jutro. Očekivao sam divlje svinje ali umesto njih padale su hladne kišne kapi, i klizile mi niz ledja,

DIVERGENTI U JEDNOM OD RATOVA

Kada mi se oči dignu u visinu ka žirovima osetim prisustvo nemilosrdnog u toj dubini. Ne vide se zvezde ali ih osećam, ne iznad mene, već ispod sebe, tu noć prokleo sam za večito. No ona je bila ukleta noć jedne ljubavi, spoznao sam tragiku istog pejzaža, a zalim čekao sam na drumu do podne, Sunce je uljukivalo, misao je razlenjena lutala ka nepomičnom uzduhu neba, a šta je to, nego široki usamljenosti osećaj. Jedino taj dugački put davao mi je uverenje da ću ipak otići; dalje, ima ljubavi u toj osamljenosti, no ona će dobiti trajnost tek u prisustvu Save Šumanovića, a važno je i to da mi je samo duša trebala otuda i postojanje jedne trajnosti, našao sam je. Našao sam je tamo gde sam je najmanje očekivao, a to stoga što sam najmanje podnosio isti kraj. Zar ne osećamo da se radi o ljubavi u smislu iznalaženja bližnjeg?

Dakle tražilo se prisustvo čovečije duše koja će osmisliti tragično u prirodi. Konačno iznalazio se smisao osamljenosti. I došlo je do susreta. Radi se dakle o pronađenoj ljubavi Save Šumanovića, kada se radi o njemu, ne mislimo o mostu na Seni, ni o Pijanom brodu, već o običnom Šidskom pejzažu, a on ima toliko duše od zemlje, konačno od drame i istine, govorimo o nekompromisnom i to stoga što je nekompromis jedan od znakova istinske umetnosti, dakle o doslednom, a ne o nepoštovanju istine, Pre svega nepoštovanje prema sebi u smislu kompromisa, pokazuje nezdravu klicu koja razotkriva i nehumanost jer humanost mora biti dosledna sebi, bez toga ona više ne postoji, Kažemo vam, ako između ostalog ne verujemo u vas, simbolično, to je stoga što nemate svoju doslednost, što ste svoje duše prodali, zar ne, lakši je put kompromisa, a to je opet anatomija prakse.

Kod Dostojevskog je život uvek drama i tragika, ona je neminovni proces života i kao takav predstavljaće sam život i kretanje, znači mogućnost neminovnosti i spasenja, ideja o besmrtnosti, to je sam život, živi život, humanost u smislu pronalaska sebe i života u smislu, proučavanja i mogućnosti u smislu drame i tragike, stradanja duha, rađanju i orgijanju, humanost je egzistencija u svemiru, o humanosti zaokruženoj, samonikloj koja je dovoljna sebi, i

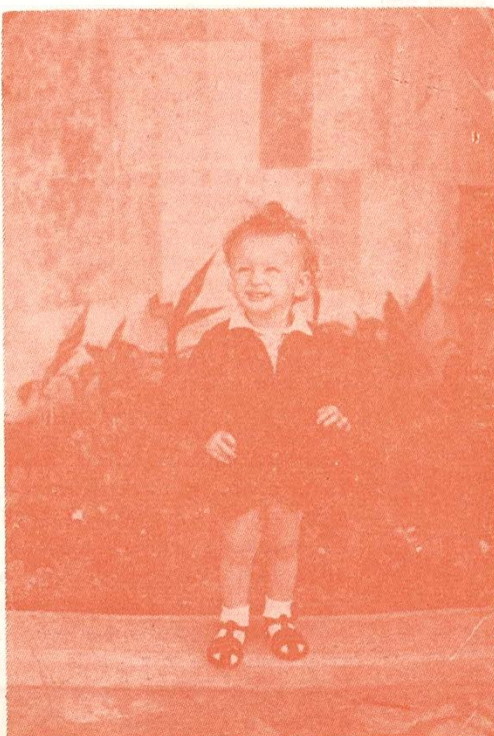
Divergentno ljuljanje
Sestre, po Todoru

Miroslav Petković u šetnji
s ocem (divergentno očevom šeširu —
PROZOR U POZADINI)

Janković sa divergentnom loknom

radi sebe, o toj humanosti pričam, o njoj koja je uvek nova sa svakim stvaraoцем a ipak jedna humanost, a ona ostvarena za sve ljude ostaje ono što jeste, celovita istina jer je svemirska, i samo ovakvo shvatanje je naše traženje i indentifikovanje sa zakonima svemira. To napominjem samo zato da se ona ne shvati kao anli humana i nečovečna, govorim o najpunijem smislu istine sa svim njenim svojstvima pa i sa fragikom, ali ne tragike kojom se strahom gasi mogućnost ljudske akcije bez koje ne bi moglo da dođe do nadgradnje, do nadživljenja, i trajanja, recimo Van Gogove umetnosti; ili Save Šumanovića, Znači, aludiram na ono što će kanalisati intelektualnu i kreaciju na put jedinog cilja, a on je ostvarenje. Opet to je put humanog, znači konkretno, put oslobođanja, put mogućnosti kretanja. I samo tako. Jer drugi smisao je nelogičan, nepostojeći.

Zar Dostojevski nije rastao među petrogradskim zidinama, pejzažima pločnika, eto sasvim oprečne atmosfere od Šumanovićeve, no ako je Savi Šumanoviću, spasenje bilo u pejzažu, Dostojevski ga je našao u ljudskoj duši, čime nas i pločnici zagrejavaju, a opet u obadva slučaja radi se o istom, o pronađenoj duši. I dok se neki zaleću apsurdnom i raspadanjem, parolišući svoju umetnost, dotle Dostojevski koji je najmanje sentimentalna, sagoreva u apsurdno što ga prave sirotinja i bogatstvo, i iz njenog raspadanja sakuplja najzdraviju klicu koja će prokljati: **NEKA SE PRODUŽI ŽIVOT!**

1961. godina.

Ostalo je u MODULU DIVERGENTI, još šezdeset minuta o Medijali.

Smeh.

Pijemo čaj.

Tak, tak, tak, tak, tak, tak, tak, tak, tak, tak, kkkkkkkkk
kucam na mašini.

Iz kartofeke: taj brat kaže kada dolaziš umesto dobar dan on kaže an... a kada odlaziš umesto doviđenja on kaže enja...
Ženski slučajevi sem ostalih. Usedelica Anđelija. Sa njenog prozora i iza zavesa izviruju nekakvi studenti.

Dara u dvorištu i njen muž Aca. Dara umrla. 4. 7. 1965. godine. U devet časova. Sanduk od 15.800 dinara. Najjeftiniji. Plav sa bakarnim cvetovima. Deda Aca se napio i istukao svoju snajku. Grobari kažu: ovo je kao da nosimo ratluk. Suseške su razgrabile burmu i dokumenta iz tašne, jedna debela žena Zora je psovala celo vreme i govorila: eto šta ti je život! Svi su rekli: jadna. Svega jedan buket cveća. Svi njeni švaleri su pounirali. Sandale i žutu tašnu su strpali sa njom u „Fial“ kombi, koji je sve njene živote provozao po Beogradu, pa u kapelu broj 1 na Centralnom groblju. Iz sanduka je virio prljavi žuti čaršav koga propisuju grobljanski zakoni. Dugo posle toga žene su stajale na kapiji, kao čavke i raspravljale pitanje: „šta je čovek?“

Muzika. Opera Verdijeva: Aida. Peva Benjaminjo Džilji.

Dobra muzika. Toša peva kao Šaljapin. Pominje: šena maja... O dajte mi, o dajte mi slobodu... Somer je voleo svoje slike. Te slike je uramljivao, vešao ih na zidove, obično iznad kreveta. Neki samac, Dragoslav, radio je te slike u maloj prostoriji na tavanu, na svakoj se nalazilo cveće, mnogo cveća, Somer je voleo cveće, cveće je ljubičasto.

To je najveće iskustvo kod mene, da crtajući, radeći na predmetu, obilazeći predmet, tražeći njegovu geometriju, razmišljajući o svemu tome, najveće razmišljanje u slikarstvu je studija, traženje u predmetu.

Crtanje nije samo manuelan rad, već jedno duboko razmišljanje o predmetu, o filosofiji predmeta. Isto tako i reči, priča na primer. Tako sam jedne nedelje napisao četiri drame. Bitlsi pevaju.

Govorimo o viteštvu dalekog Istoka. Samuraji kao da su nekakav ekstrat, strukturalni, u onom suštinskom, čovek, priroda, nebo.

Izmisli najfantastičnije predstave tih predstava. Dobro. Jedno parče širine uokvireno je sa tri strane. Obalsko žbunje vrbe, reka. Isprva sam se kupao sam. U plićacima. Nisam znao da plivam. Onda smo izlazili iz reke i sunčali se na finom vrelom pesku.

Ponekad dugo ležim i gledam negde bez veze. Bili smo golji ali to je bilo normalno. Ponekad bi uživao gledajući sebe. Onda bih se pokrivao peskom da me drugi ne vide u tom položaju. Kako su me uopšte i puštali da odem od kuće na kupanje?

Mila donosi kavu. Jako si ljubazna, hvala ti mnogo. Jesi li popio. Da. Onda ću da odnesem. Jednom su me bacili u duboko mesto i ja kao poparen mlatarim rukama i nogama. Šta je ovo sad, sam se sebi čudim. Da li je moguće da ja plivam? I zaista održavao sam se na vodi i kada se zamorih Dragi mi pomože da izadem. Od tog trenutka sve više mu vuče dubina. Kada voda više nadode ona ide preko jaza i u najlepšim belim klobucima pada dole. Kada nema kupaća, onda neki hvataju ribe rukama i ja brčkam pa kada dotaknem ljigavo telo raduje me i poplaši me. Plaši me da slučajno ne uhvatim zmiju. Strašan žum vode. Vodenica, dole mirna voda koja me plaši svojom tišinom: Kao da će se pretvoriti u aždaju i ja ću nestati u njenim čeljustima. To je bar lako, nikog nema da to vidi.

Dragi je u mreži uhvatio zmiju. On ide pešice u grad u školu. Uveče kada se vraćao, vidi jedno belo kućence kako skakuće. I to na onom mestu gde je uhvatio zmiju. Znači zmija se pretvara u kućence. I to dve tri noći. Jednom je uhvatio zmiju i stavio joj cigaru u usta i opio je. Ubrzo su svi to znali. On je bio neka vrsta heroja u selu. Bitlsi pevaju. Gitara. Bangalo Bil, šta si ulovio, Bangalo Bil? ... Bitlsi pevaju...

Zašto se sve to pojavljuje baš tako, šta je to što hvata sve, sve trenutke prošlosti, je li to neka vrsta aparata?

Trava, nebo. Ja, i još samo trava i nebo i još tihi uzdisaji vetra, možda sve ne bi bilo tako strastveno i čežnjivo da nije tog uzdisaja, a još malo dalje krava žvače, kida travu. I pregriza je: trap, trap. Mirno je. Nesunčano, sveže, možda su, to bili paperjasti oblaci ili jednolična prevlaka njihova sakrila je suvišak energije, znači — plavo — zeleno, mirno, sveže, plivam po mozgu, i Dragi je pevao, ne on nije pevao, on je samo kao dah vetra zviždao. Svirao je ustima setnu melodiju, čini mi se da je on nije ni svirao, ona ne može tek tako da izade iz čovekovih ustiju, ona je rođena u vetru, ona je prirasla za vetar, ili je to bio savršeni štimung čoveka i prirode? Međutim ovamo, onaj trenutak kada umire jedno njihovo dete, ja ni u jednom filmu nisam osetio totalnije osećanje za umrlim, tragičnije, a sve je bilo bez reči, bez jauka, čist film, čist život. Tu je neka veličina filma. Mada je to nesavršena forma. Hoćeš da podelimo ovaj hleb? Ne, ja ne mogu. Siš sam. Uvek govorim protiv žderanja, a stalno jedemo. Poneki zvuk, žvakanje. Jesi li gledao „Dželata“? Jesam. Kako se zove onaj japanski nacionalni napitak...? Saki, na to misliš? Pijemo čaj od nane. U daljini nekakav radio svira. Ima i u Bergmanu te snage. Naravno razlikuje se od Kurosava, ali nije slučajno, sve što je veliko, sve je u dodirima, recimo u „Divljim jagodama“, onaj početak, kada više ništa ilustrativno ne postoji, prosto obnavlja smrt ili dodiruje smrt, dublje, vidi je, ulazi u nju, a još je živ. Predmeti postaju neka vrsta čutanja, nečega što je zaustavljeno, na satu skazaljke padaju. Kovčeg koji se kreće na kolima, on pada, i odjednom zvuci, od sanduka, ciči, sanduk se raspada.

Odjednom isključenje iz sveta, iz akcije. Sve je stalo. Cijukne, nestane. Jedan totalno zaustavljeni trenutak vremena. Stvari imaju nekakvu unakaženost. Izvitoperuju se, zbivanja. Bitlsi pevaju. Plice pevaju. Cvrk, cvrk, cveće, ptica, cvrk, pesma, cr, cvrk, pesma pesma, groklanje, krmci, svinje, pesma, čudan glas, glas, grok, grok, grok, grok, glas, pesma, reči, grok...

Preparirana ptica maše nogom. Svašta. Raskošna muzika. Grok, opet svinje. Takt, je, je, je, d, d, d, d, d, d, d, d, d, ajde, kraj. Harfa. Imala je štiglica Trišu. Baba Julia je satima čučala na prozoru, onda je skupljala članarinu, onda je kupovala patke i čurane, razgovarala sa propalim balet majstrom, jednom je pila vodu, pa se posekla i krvi nije bilo, jednomo je umrla i okačiše umrlicu na kapiju.

Pevaju, cigu, ligu, muziciranje, doboš, instrumenti, draga, draga, draga, draga, draga, violina. Životinjski glas. Soba, soba, soba. Da li veruješ da sam tamo, da li veruješ da sam tamo? Jednolična muzika. Vrisak. Mile je danas propali pevač, i on danas ništa ne može da otpeva jer se žali na polipe u grlu. A o knjigama malo kada govori, izgleda da više voli životinje.

Jedna žena od devedeset godina popela se na stolicu da bi videla šta njena snaja skriva na ormanu. Bile su to tegle sa slatkom i turšijom, pala je sa stolice, slomila nogu, rana nije mogla da zaraste i ubrzo je umrla. Docnije su okrivili Janičija astrologa, da je on gurnuo babu i otkazali mu sobu.

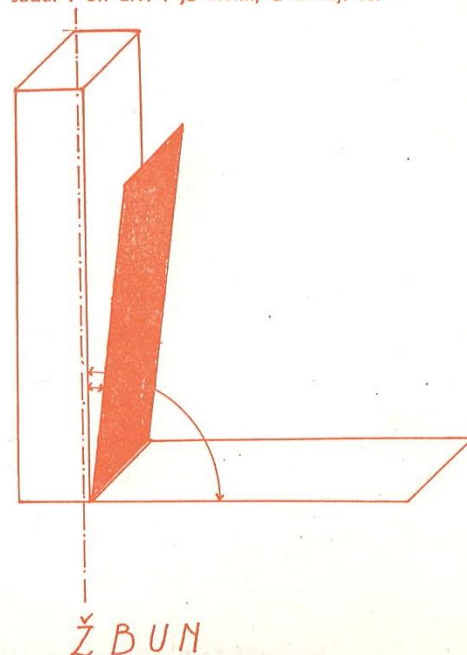
Ne treba da ih ubiješ, samo ih usmrtili i gotovo. Pa ovde svi umiru.

Da. Smeh.

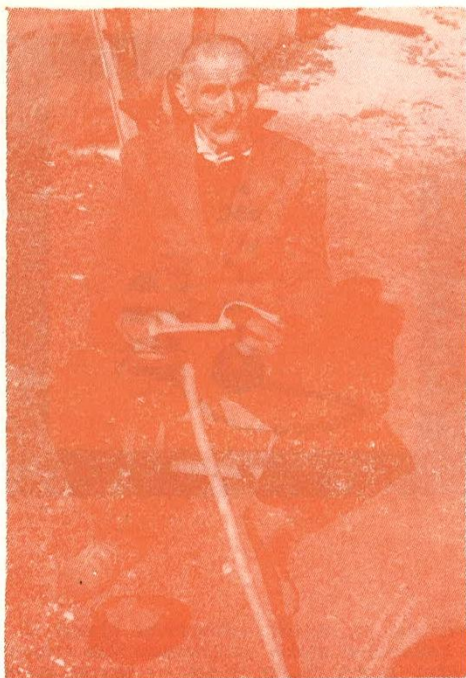
Bitlsi pevaju o povratku, je, je, je, je, je, je, je, je, je, Ja nisam siguran u ništa. Ja odlazim. Pesma. Reči. Strma padina, u Maskovskom predelu. Zelena površina i magla zgusnuta, u jednu ploču, mi se bez glave strovaljujemo niz strminu, osećamo, magla. Ona je kao dim, čuju se uzvici, a ja samo slušam, neprimetno se nađem ispod...

Oni stoje na stepenicama a ja među njihovim nogama, pratim svaki trzaj, lovim svaku njihovu reč, oni me ne primećuju, Tošo, napravimo legendu od dečinjstva. Da. Te poljane, Jašunkini koji su došli iz Jašunje, ti gutači žaba, i to... prema nekim kutijama za šešire, da. To je moj brat. Zar iko ima više prava da se ponosi njime? On je crtao. Ko najbolje igra fudbal, Dragi. To nije više bila reč, to je bio simbol, ljubav, oduševljenje, i život, jednom sedim na školskom času, Vasa učitelj, kada se iznenada otvore vrata i uđe ozbiljan mladić, sa sobom je doneo nekakve pedanine crteže, znao sam da je iz neke pilotske škole. Prema onome što sam video zaključio sam da je to neka veličina, kakav duh, negde iz daljine, možda sa mora. Gde je bio do sada? I uskoro njegovi crteži stajali su na prednjem zidu. Bile su to same skice aviona, ali čiste, tačne, pa mi se učinilo kao nešto nedostižno, osećao sam da Dragi pada u zasenak. Kud se pa ovaj pojavio? Zašto crta avione? Gde je Dragi sada? U Stragarima. Ah, da, kako ćemo od istih prirodnih materijala stvoriti novi raspored formi, ili da oni opet dođu na svoje mesto?

Neko kašlje. Da one opet zatrepere onom iluzionarnošću kojom je jutro zatreperilo. Ko je mene u ogromnosti prirode učio da se divim njenim strastima? Ko je mene učio da cvetu darujem nove situacije? Pa zar nisam ja onda samo jedna forma, živa forma, i forma kao što je cvet i forma kao što je brest, jedna forma, i sada. I on živi i ja živim, u zemlji le.

ŽBUN

Stari divergent, Metuzalem iz Grabovice

psihologija divergenti

DNEVNI RED:

POD TAČKOM

I
KONSOLIDACIJA DEFINISANJA:
(IZBOR PREDSEDNIKA,
PODPREDSEDNIKA, SEKRETARA I
BLAGAJNIKA)
POD TAČKOM

II
DISKUSIJA O NEVIĐENOM
MANIFESTOVANJU
POD TAČKOM

III
POPIS IMOVINE

IV
RAZNO

ZA DIREKTORIJUM PRIVREMENE
ADMINISTRATIVNE KOALICIJE

REDAKCIJI „POLJA“

Divergenti: Todor Stevanović, Miodrag Janković Miroslav Petković i Dragoljub Popović, šalju vam materijal o sebi. Sa potpunom svešću da je naša umetnost potpuno nova, i neviđena, mi Vam se obraćamo sa zahtevom da objavite stvaranje istorije MODULA DIVERGENTI. MODUL DIVERGENTI nezajajljivo guta svetlosne godine krećući se ka ČUDU. Od trenutka odvajanja od čovekove istorije ON spontanošću svojih STVORITELJA bi usmeren u NEPOZNATO! Moćan i stvaran, senzibilan i vulgaran, divergentan i kontra divergentan, ovaj veliki insekt ZAPALIO JE atmosferu da bi je u magnovenju NAPUSTIO. A na otvorenim prostorima oluja ih je nosila i bacala, a on je jedino uspevao da povremenim zamasima krila usmeri let ka spiralama i cikličnim puftanjama.

Dovidenja!

Mnogo Vas vole i misle na Vas
DIVERGENTI

Adresa: POLJE DIVERGENTI

Prilog uz dokaz o hibridnosti Živorada Đorđevića

Psihologija divergenti

SVE ŠTO JE DO SADA STVORENO NA PLANU PSIHLOGIJE OSTAJE KAO KLASIČNI KONZERVATIVIZAM. FROJD, ADLER, FROM, JUNG I MNOGI TAKVI NJIMA SLIČNI SLUŽIĆE UBUDUĆE SAMO ANALFABETIMA NA KURSEVIMA ZADOCNELE OBUKE.

ŠTA JE TO PSIHA?

NEĆEMO VALJDA I NA TOME GUBITI VREME!
ZAR JE MOGUĆE SPOZNATI TOTALNOST PRIRODE?

ŽIKIVIZAM!

ZA VREME IZVOĐENJA TRAGEDIJE „KOSTINA SMRT“ U VRNJAČKOJ BANJI DIVERGENTI SU GLUMILI. POMOĆU NOVIH KONCEPCIJA DIVERGENCIJE GLUMCI SU BILI DOVEDENI DO KATARSISA, DO POREKLA EKSTAZE. I TADA SU PO PRVI PUT U ISTORIJI

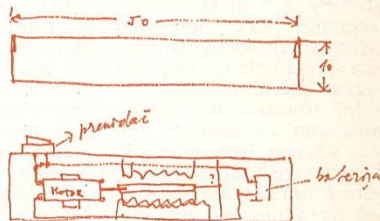
SINOVI BOGINJE TALIJE, PRETVORENI NA OČIGLED PUBLIKE U RUŽU. PRONJENI OD HIROVITIH MUZA, U TRENU, U VELIKIM BOLOVIMA IZGOREŠE, ALI OD OSTATKA NA ZGARIŠTU, IZ PEPELA, U UŽASNIM BOLOVIMA STVORI SE CVET, KOJI SE SMEJE I PLAČE — SVOJIM DRAŽIMA I SVOJIM BODLJAMA.

AVAJI UBIJTE GA, UBIJ TE GA! TRČAO JE LAŽNI DIVERGENT U DEMONSKOM BESU PO SCENI, UJEDAN FROJDOVIM ZMIJAMA („NEUROZE I NJIHOVO LIJEČENJE, PROFESOR BETLHAJM SA ZAGREBAČKOG SVEUČILIŠTA) OTKRI SVOJE LICE.

1. februar 1970. godine, prema MODULU DIVERGENTI, uzima se kao datum pojave SUB SPECIE AETERNITATIS DIVERGENTI*)

*) Postoji u stvari jedan „zid“ do koga čovekova empiriska nauka dopire. Daleko iza toga zida, u beskrajnu počinju nova nauka su specije eternitatis divergenti.

Projekt kutije koje proizvodi muziku za modul divergenti

Ovaj ispisano

Mnogo preterio ispisano ovaj & malo umetna fotografija ovog tanog dela. Otkriveno ovaj korpus on se zove deo koje male plehite distribucije sa strane te na taj način proizvoditi programovane zvuke. Nakon se nalazi u muziki koja & zatvara se i spita se u rad prema je ovaj proizvod na ovaj način

Mnogo preterio ispisano ovaj & malo umetna fotografija ovog tanog dela

Februar 1970. godine iz (nepotpuno)

